Δοξάνια

Μυτιληναίων Λόγος • Τέχνες • Πολιτισμός

κάθε δεύτερη Πανσέληνο

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: Φιλοτεχνικος Ομιλος Μυτιληνης «Ο Θεόφιλος»

Εκδότης - Διευθυντής: Περικλής Φ. Μαυρογιάννης

...Κι ἂν κάνεις ὅτι ἀνοίγεις τό στόμα σου
νιώθεις ὅτι θά βγοῦνε κάτι παλιά
Αἰολικά, ὅλα ἄλφα καί νύ, κάτι
«τάν ἀπάλαν Σελάναν - τάν Μυτιλάναν»...

Ὀδυσσέας Ἐλύτης

ΦΟΜ 1977

30 χρόνια ΦΟΜ
1977-2007

1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ '07

ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Διανέμεται δωρεάν

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΕΥΧΟΣ **1** / 28 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 2007 - Πανσέληνος

Το περιοδικό **Α σελάννα** *Μυτιληναίων Λόγος - Τέχνες - Πολιτισμός διανέμεται ΔΩΡΕΑΝ, κυκλοφορεί κάθε δεύτερη Πανσέληνο*

3 **Editorial: Με μια Ματιά**
του Περικλή ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ

4 **11 χρόνια μετά· ο Οδυσσέας Ελύτης "Τηλόθι Λέσβου"** του Περ. Μ.

5 **Ά Σελάννα και η αιολική διάλεκτος**
του Στράτου Σ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗ

7 **Πλέοντας προς Μυτιλήνη.** Ποίημα
της Χρυσούλας ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ

7 **Ήχος ευθύς.** Ποίημα
του Φαίδωνα ΘΕΟΦΙΛΟΥ

7 **Σίγρι.** Λάδι σε καμβά
του Γιώργου ΠΕΡΡΟΥ

8 **Τάκης Χατζηαναγνώστου 70 χρόνια στα Γράμματα**
Απόσπασμα απ' το Μυθιστόρημά του "Ένα νησί ταξιδεύει".

9 **Μελέτη θέρους.** Ποίημα
του Άρη ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗ

10 **Αλφόνσου ΔΕΛΗ. "Μια ζωή κοντά στ' ακρογιάλι. Λάμπρος Πορφύρας"**
του Μήτσου Ν. ΤΣΙΑΜΗ

11 **Μίλτης Παρασκευαΐδης**
του Κώστα Γ. ΜΙΣΣΙΟΥ

11 **Τα μαύρα στάχυα,** Λάδι σε καμβά
του Στρατή ΑΘΗΝΑΙΟΥ

11 **Νέα Τάξη.** Ποίημα
του Γιάννη ΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

12 **Η Κόρη και η Ψυχή.** Ποίημα
του Στρατή ΓΙΑΝΝΙΚΟΥ

12 **Υδάτινες ζωγραφιές.** Ακουαρέλλα
της Μαρίας ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΗ

12 **Σαπφώ η Λεσβία. Λογοτεχνικός ηθικοσωβινισμός**
του Παναγιώτη Σ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗ

13 **"Το πέρασμα".** Ποίημα
του Περικλή ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗ

13 **"Τοπίο"** ακουαρέλλα
του Γιώργου ΛΟΛΟΣΙΔΗ

14 **30 ΧΡΟΝΙΑ ΦΟΜ**
Cosi e' (se vi pare) Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε
3 Γράμματα από τρεις φίλους:
Τάκης ΧΑΤΖΗΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ
Φαίδωνας ΘΕΟΦΙΛΟΥ
Θανάσης ΠΛΑΤΩΝ

15 **Η θεατρική ομάδα ΦΟΜ, μια αναδρομή.**
του Ανδρέα ΣΕΦΤΕΛΗ

16 **30 Θεατρικά Έργα, επί σκηνής (1977-2007)**

Εξώφυλλο:

Λογότυπο: "Α σελάννα"
της ζωγράφου Μαρίας ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΗ
"Μήθυμνα" (πενάκι)
του ζωγράφου Grigoris ANDRIOUTSA

Το Α σελάννα «ανοιχτό βήμα» σε όλους τους δημιουργούς

Όσοι από τους δημιουργούς στο χώρο των Γραμμάτων και Τεχνών επιθυμούν να στείλουν «συνεργασίες» προς δημοσίευση ή να διατυπώσουν απόψεις σκέψεις ή προτάσεις πάνω σε ευρύτερα Πολιτιστικά θέματα

το «ά σελάννα»
είναι πρόθυμο να φιλοξενήσει κείμενά τους με μόνη παράκληση αυτά να είναι **σύντομα και περιεκτικά.**
(Παράκληση, τα κείμενα σε ηλεκτρονικό αρχείο)

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ:
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΙΛΟΤΕΧΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ «Ο Θεόφιλος» (1977)
Γραφεία: Σαμοθράκης 3 * Τ.Θ. 68 * 81 100 Μυτιλήνη

Εκδότης - Διευθυντής - Επιμελητής: ΠΕΡΙΚΛΗΣ Φ. ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ, Πρόεδρος ΦΟΜ
Τηλ. & Fax: (+30) 22510 43533 * Mob: (+30) 6977922979 * E-mail: seftelis@yahoo.gr
Σελιδοποίηση - Εκτύπωση: PROMOLINE A.E. • Τηλ.& Fax:22510 44054 - E-mail: promoline@les.forhnet.gr
Επιτρέπεται η αναδημοσίευση του περιεχομένου του περιοδικού
μόνο με προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη (Ν. 2121/93)
(Έκδοση με δαπάνη ΦΟΜ)

Με μια ματιά

Είναι πια γεγονός, εδώ και δεκαετίες, πως με την περιθωριοποίηση των πολιτιστικών πραγμάτων στην Περιφέρεια, **η ελληνική επαρχία πολύπλευρα ταλανίζεται, μην μπορώντας να αντέξει το διαφορετικό του ακριβοδίκαιου Πολιτισμού**.

Η έλλειψη μιας ορθολογικής **"πολιτικής Πολιτισμού"** παραμένει αθεράπευτη πληγή.

Από τη μια, οι εκάστοτε **"κρατούντες και έχοντες"**, αυτοπεριοριζόμενοι στη διαχείριση της μιζέριας, όλο και περισσότερο στριμώχνονται κάτω από τον χαμηλό πήχυ της μέτριας συμβατικότητας και αναποτελεσματικότητας.

Από την άλλη, η **"ελαφρότητα της βαρύνουσας κουλτούρας"**, οι γνωστοί εν δυνάμει άσχετοι, και κατά δήλωση "δημιουργοί" παντός επιστητού... και μαϊντανού, διαγκωνίζονται στις γνωστές επικοινωνιακές πασαρέλες, σε πόζες αστέρων βωβού κινηματογράφου, στο πώς αβάσταχτα θα ... εκτεθούν, αδιαφορώντας για τη "γλαστροποίηση" της όποιας αισθητικής τους επιλογής!..

Οι εξαιρέσεις, υπογραμμίζουν πάντοτε τον κανόνα.

Και αναρωτιώνται έπειτα κάποιοι άλλοι, σαν ιθαγενείς μιας ακαθόριστης μειονότητας: *τι απομένει λοιπόν στα πολιτιστικά πράγματα της παραμεθόριας και ακριτικής επαρχίας, τη γεμάτη από αναπάντητους προβληματισμούς, εκεί όπου βαρέθηκε πια "να χτυπά η καρδιά της Ελλάδας"*;

Και, εισπράττουν το αμίμητο: **"Οι ανόητες ερωτήσεις, λαμβάνουν ανόητες απαντήσεις"!..**

Παραταύτα, αυτοί που αναρωτιούνται, επιμένουν, μόνοι ή συλλογικά, να συναντήσουν στο **"αλαφροΐσκιωτο διάβα τους" ανθρώπους ξεχωριστούς με όραμα και ελπίδα**, ικανούς να σχεδιάσουν, να υλοποιήσουν και να "μπολιάσουν" την Κοινωνία με την **"ειδοποιό πολιτιστική διαφορά"**. Επιμένουν να βρουν, **εκείνους που άφοβα τολμούν στη ζωή**, που δίνουν αγώνες, με αμέτρητες αγωνίες, μέσα σε μια αφόρητη εικονική πραγματικότητα μιας σουρεαλιστικής καθημερινότητας. **Εκείνους, που αντέχουν και μπορούν σαν "ξωμάχοι" να οργώσουν**, να σπείρουν το χωράφι της σκέψης, του λόγου και του οράματος για ένα καλύτερο σήμερα, για ένα πιο ανθρώπινο αύριο.

Κοντά, και μαζί με αυτούς τους φωτεισμένους, τους αθεράπευτα θαυμαστές του "ωραίου, καλού κ'αγαθού", εδώ και τριάντα χρόνια, ο Φιλοτεχνικός μας Όμιλος παραμένει ορθός και παρών. Και, προσφέρει, χωρίς κανένα ίδιο όφελος, όλες του τις πνευματικές και καλλιτεχνικές του δυνάμεις, στο Θέατρο, τη Μουσική, στα Γράμματα και τις Τέχνες. Μια πολυφωνική "παρουσία" μέσα σε ηχηρή σιωπή...

Ο ΦΟΜ συνεχίζοντας, με συνέπεια και πάντα με άποψη στον πολιτισμό, την ιστορία του, και γιορτάζοντας εφέτος την επέτειο των 30 χρόνων ζωής και δράσης (1977 - 2007), κυκλοφόρησε, και διανέμει δωρεάν, το ανά χείρας 16σέλιδο περιοδικό του, με τον ειδυλλιακό σαπφικό τίτλο: **"α σελάννα"** Μυτιληναίων Λόγος, Τέχνες και Πολιτισμός.

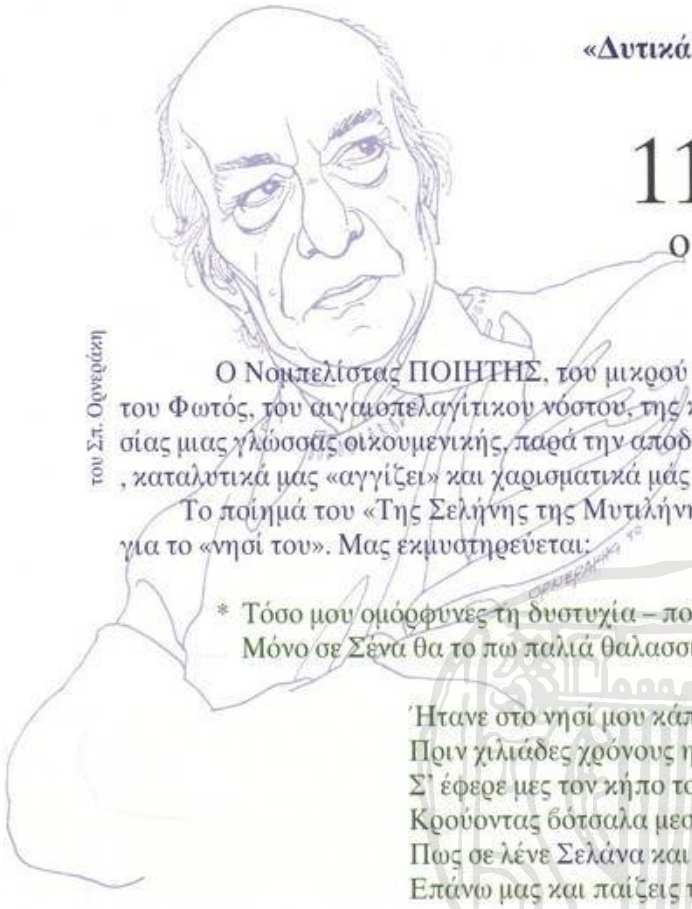
Το "**α σελάννα**", σαν "λογοτεχνικό περιοδικό", και σαν "Βήμα" για τα πολιτιστικά μας πράγματα, δεν φιλοδοξεί βέβαια να καλύψει τυχόν "κενά" στα Γράμματα και τις Τέχνες του τόπου μας, αλλά έρχεται σαν ένα **"δοξαστικό σταχολόϊ"**, να συνάξει με σεβασμό **"τα λυγερόκορμα στάχυα"** της Αιολικής Γης και του Λεσβιακού Λόγου, των **Συγγραφέων μας, της φωτεινής γραφής**, αλλά και των Έργων των **Καλλιτεχνών μας, της φλογάτης δημιουργίας**. Και,

φτιάχνοντας με αγάπη και διακριτικότητα μια πνευματική και καλλιτεχνική **"θυμωνιά"** να την αποθέτει, κάθε δεύτερη πανσέληνο, στο πήλινο βάζο της **"Μνήμης και του Στοχασμού"**, για Σας, και για Όλους μας, σαν **χάρισμα**:

"Στάχυα μέσα στο καταχείμωνο"!..

Περικλής ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

«Δυτικά της λύπης»

11 χρόνια μετά· ο Οδυσσέας Ελύτης «Τηλόθι Λέσβου»

του Σ.π. Ορνεράκη

Ο Νομπελίστας ΠΟΙΗΤΗΣ, του μικρού και του μεγάλου κόσμου, ο γιός του Ήλιου, του Έρωτα του Φωτός, του αιγαιοπελαγίτικου νόστου, της καθαρής λυρικής έκφρασης και της ρωμαλαίας ευαισθησίας μιας γλώσσας οικουμενικής, παρά την αποδημία του στην αυλή του Παραδείσου, - 18 Μαρτίου 1996 - , καταλυτικά μας «αγγίζει» και χαρισματικά μάς «ακουμπά» με τον αξεπέραστο ποιητικό του λόγο.

Το ποίημά του «Της Σελήνης της Μυτιλήνης – παλαιά και νέα ωδή», είναι ένας ευαίσθητος ύμνος για το «νησί του». Μας εκμυστηρεύεται:

* Τόσο μου ομόρφυνες τη δυστυχία – που ξέρω:
Μόνο σε Σένα θα το πω παλιά θαλασσινή Σελήνη μου.

Ήτανε στο νησί μου κάποτες' κει που αν δε γελιέμαι
Πριν χιλιάδες χρόνους η Σαπφώ κρυφά
Σ' έφερε μες τον κήπο του παλιού σπιτιού μας
Κρούοντας βότσαλα μεσ στο νερό ν' ακούσω
Πως σε λένε Σελάνα και πως εσύ κρατείς
Επάνω μας και παίζεις τον καθρέφτη του ύπνου.

Πώς ανάσκελα θυμάμαι βγαίνοντας ο Ιούλιος
Μέσ' από τις μαγνόλιες του παραδείσου
Σ' έβλεπα να κατεβαίνεις 'κει που έλαμπε η χαβούζα
Και μυγάκια πάνου από τα σαπισμένα φύλλα
Μυριάδες φωσφόριζες! Πώς μετέωρα όλα! Και βαθύς
Ο θόρυβος της ρόδας μες στη νύχτα...
.....

Αλλά, και το άλλο κείμενό του, ένα θαυμάσιο πεζό – ποίημα, για τη Σελήνη, και τον Ήλιο του νησιού μας, που έγραψε, με τόσο λάμπουσες λυρικές εικόνες,στην εισαγωγή του βιβλίου του «Ο ζωγράφος Θεόφιλος», με τίτλο «Η άλλη Λέσβος», ονειρικά σε συναρπάζει:

** «Πουθενά, σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου, ο Ήλιος και η Σελήνη δε συμβασιλεύουν τόσο αρμονικά, δε μοιράζονται τόσο ακριβοδίκαια την ισχύ τους όσο επάνω σ' αυτό το κομμάτι γης που κάποτε, ποιός ξέρει σε τι καιρούς απίθανους, ποιός Θεός, για να κάνει το κέφι του, έκοψε και φύσηξε μακριά, ίδιο πλατανόφυλλο καταμεσής του πελάγους. Μιλώ για το νησί που αργότερα, όταν κατοικήθηκε, ονομάστηκε «Λέσβος» και που η θέση του, όπως τη βλέπουμε σημαδεμένη στους γεωγραφικούς χάρτες, δε μοιάζει ν' ανταποκρίνεται και πολύ στην πραγματικότητα».

Με τα παραπάνω αυτά ελάχιστα «ενθυμήματα», εμείς οι συμπατριώτες του Μυτιληνιοί κρατάμε, ξανά και ξανά μέσα μας σαν ζωογόνες φωτιές, όλα αυτά που τόσο βαθιά πίστεψε στη ζωή του, και με τόση ανατρεπτική φωνή οικουμενικά κληροδότησε, ο Μεγάλος μας Ποιητής Οδυσσέας Ελύτης.

Περ. Μ.

Στράτος Στ. Παρασκευαΐδης

Ἀ ΣΕΛΑΝΝΑ

Καί ἡ αἰολική διάλεκτος

Ἡ **αἰολική διάλεκτος**, μία ἀπό τίς τρεῖς βασικές ἀποχρώσεις τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας τῶν προγόνων μας (ὑπάρχει καί ἡ ἀρκαδική, βοιωτική, κυπριακή κ.ἄ. ἀποκλίνουσες κι' αὐτές ἀπ' τήν ἰωνική-ἀττική) ἐκπροσωπεῖται στήν ποίηση (διότι τότε, δηλ. τόν 7ο-6ο αἰῶνες π.Χ., οἱ διανοηταί - καλλιτέχνες προτιμοῦσαν τόν ἔμμετρον λόγον ἀπ' τόν πεζόν) ἀπό τόν **Ἀλκαῖο** καί τήν **Σαπφώ**. Οἱ ἄλλοι δύο παλαιοί **Ἀρίων** καί **Τέρπανδρος**, ἀλλά καί ὁ **Πιττακός** (ἄν εἶναι δικά του ὅσα σοφά τοῦ ἀποδίδονται) δέν ἐμπεριέχονται στό corpus τῆς αἰολικῆς διότι τοῦ μέν Ἀρίονος σώζεται ἕνα μόνο ποίημα (πού ἀρχίζει: «Ὕψιστε Θεῶν, πότνιε χρυσοτρίαινε Πόσειδον...»), ὁ δέ Τέρπανδρος ἔγραψε στή δωρική, ἅτε ζήσας στήν Σπάρτην. Τοῦ Πιττακοῦ (648-548; π.Χ.), πλήν τῆς λέξεως ἔμμεναι (αἰολική), ὅλα τά γνωμικά του μᾶς διεσώθησαν μεταποιημένα στήν ἀττική διάλεκτο. Παραδόξως ὁ **Θεόκριτος** ἔχει τουλάχιστον δύο εἰδύλλια αἰολιστί γραμμένα, με τύπους ὅπως στύμα (στόμα), μάτερες (μητέρες), ἔχοισα (ἔχουσα), πεδά (μετά), μάλθακον (μαλθακόν) ἄνδρων (ἀνδρῶν), τίματα (τιμητά) κ.λ.π.

Τήν αἰολική ἀπέφευγαν ἄλλοι, διότι ἠχοῦσε βαρειά, ὡσάν βάρβαρος φωνή. Τό λέγει ἄλλωστε καί ὁ **Πλάτων** στόν «Πρωταγόρα» μιλῶντας γιά τόν **Πιττακό**, πού ἦταν, λέγει, «τεθραμμένος ἐν βαρβάρῳ φωνῇ». Αἰολικούς τύπους ἔχει καί ὁ **Ὅμηρος**, διότι ἔζησε στήν Σμύρνη, γενικῶς στην Αἰολίδα τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε συνυπάρξει καί συγχωνευθῆ τό ἰωνικό καί αἰολικό στοιχεῖο.

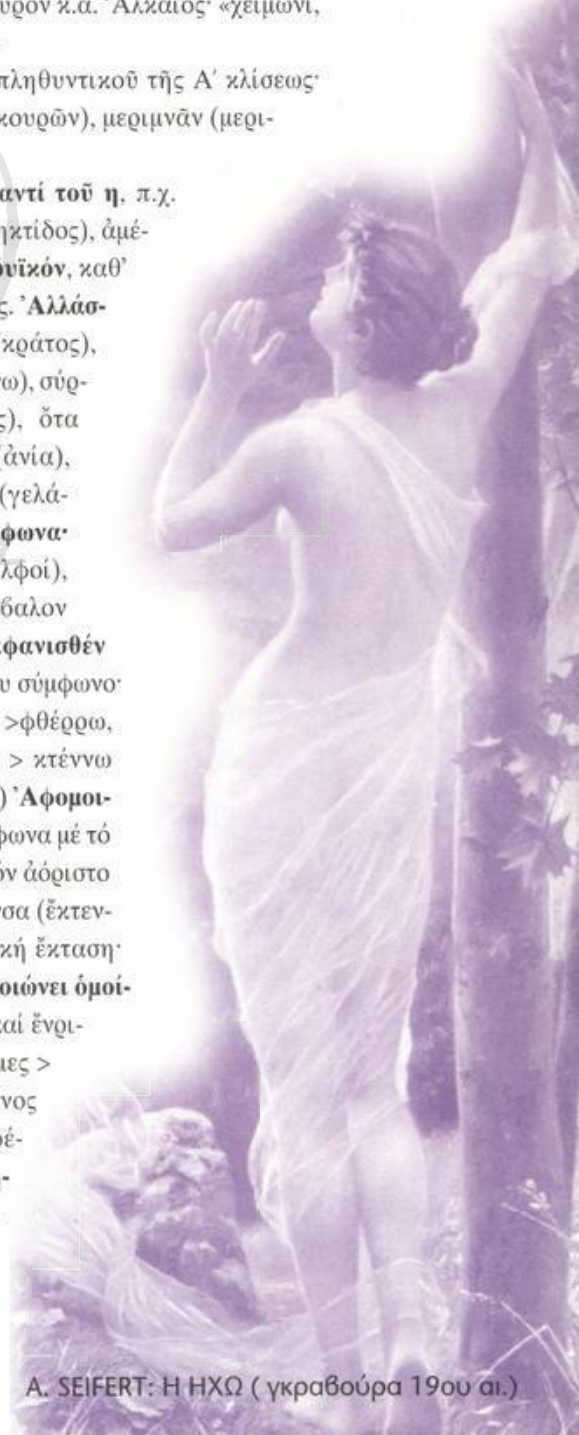
Οἱ πιό κτυπητές διαλεκτικές διαφορές τῆς αἰολικῆς διαλέκτου εἶναι: **Ρήματα** λήγοντα εἰς -μι ἀντί -ω (κυρίως συνηρημένα στην ἄλλη Ἑλλάδα): κάλημι (καλῶ), ὄρημι(ὁρῶ), ἐπαίνημι (ἐπαινῶ), φίλημι (φιλῶ), κ.ἄ. **Ἡ ψίλωσις**: Οἱ Αἰολεῖς δέν δασύνουν τό ἀρχικό φωνῆεν ποτέ ἤ σχεδόν ποτέ. «Αἰολεῖς μόνον ψιλοῦσι»-Ἀπολλώνιος ὁ Δύσκολος. π.χ. κατεύδω (καθεύδω, εὕδω), ἴππος, ἴστος (ἱστός), ἄμμες (ἡμεῖς), ἀέλιος κ.ἄ.

Ἀποφεύγουν νά τονίσουν τήν λήγουσα (πλήν ἴσως ἀκλίτων τινῶν λέξεων. π.χ. παρά ἤ πάρα, ὑπέρ ἤ ὕπερ. Οἱ κώδικες διαφωνοῦν). Ἄν εἶναι δυνατόν κατά τούς Αἰολεῖς ὁ τόνος νά πέφτη στήν προπαραλήγουσα (ἀρχική θέσις τῆς ἰαπετικῆς γλώσσας· ὁ τόνος νά πέφτη στήν πρώτη συλλαβή καί σέ τετρασύλλαβες κ.λ.π. λέξεις).

Οἱ Αἰολεῖς γράφουν: Αφρόδιτα (ἐνιαχοῦ Ἀφροδίτα), πόταμος, Πίττακος ἤ Φίττακος, Σάπφω - Σάφφω - Ψάπφα - Ψάπφω καί κλητική Σάπφοι ἤ Ψάπφοι (ἀντί Σαπφοῖ τῶν Ἰώνων), ἔσλος (ἐσθλός), σίσυρνα (γούνα), πένιχρος, πάρθενοι, πόρφυρον κ.ἄ. Ἀλκαῖος· «χείμωνι, μοχθεῦντες μεγάλῳ μάλα».

Ἐξαιρεῖται ἡ γενική πληθυντικοῦ τῆς Α΄ κλίσεως· θεᾶν (θεαινῶν), κουρᾶν (κουρῶν), μεριμνᾶν (μεριμνῶν) κ.ἄ.

Ἡ προτίμησις τοῦ α αντί τοῦ η, π.χ. κάλα (καλή), πάκτιδος (πηκτίδος), ἀμέρα (ἡμέρα) κ.ἄ. **Δέν ἔχει δυϊκόν**, καθ' ἥν ἐποχήν ἤκμαζε ὁ δυϊκός. **Ἀλλάσσει φωνήεντα**· κρέτος (κράτος), ὤρανος (οὐρανός) ὄνω (ἄνω), σύρκες (σάρκες), παῖς (πᾶς), ὄτα (ὅτε), πότα (πότε), ὀνία (ἀνία), στύμα (στόμα), γελαίσας (γελάσας) κ.ἄ. **Ἀλλάσσει σύμφωνα**· πέμπε (πέντε) Βέλφοι (Δελφοί), πέσσυρες (τέσσαρες), σάμβαλον κ.ἄ. **Ἀφομοιώνει τό ἐξαφανισθέν γράμμα j** με τό διπλανό του σύμφωνο· κρίνjω > κρίννω, φθέρjω >φθέρρω, χέρjων > χέρρων, κτένjω > κτέννω (ἀντί κτείνω, χείρων κ.λ.π.) **Ἀφομοιώνει ὁμοίως** καί ἄλλα σύμφωνα μέ τό διπλανό ὑγρό ἤ ἔνρινο στόν ἀόριστο ἔφθερσα > ἔφθερρα, ἔκτενσα (ἔκτενα) χωρίς ἀναπληρωματική ἔκταση· (ἔφθειρα, ἔκτεινα). **Ἀφομοιώνει ὁμοίως τό σ** μέ διπλανά ὑγρά καί ἔνρινα· ἐσμί > ἔμμι (εἰμί), ἄσμες > ἄμμες, φαεσνός > φάεννος (φαεινός), ερεβεσνός > ερέβεννος (ἐρεβενός). **Διατηρεῖ τό σδ** ἀντί ζ, π.χ. φροντίσδειν (φροντίζειν),

Α. SEIFERT: Η ΗΧΩ (γκραβούρα 19ου αι.)

Σδεύς (Ζεύς), ψιθυρίσδειν. **Διατηρεῖ τό σπ ἀντί ψ,** π.χ. σπέλιον (ψέλιον), ἤ πσ ἀντί ψ, π.χ. ῾Αραπς. **Διατηρεῖ τό σκ ἀντί ξ**, π.χ. σκίφος (ξίφος). Δέν διατηρεῖ ὅμως λέξη με κσ (ξ). **῾Εχει τύπους ὅπως**· ὄπατα (ὄμματα), πεδά (μετά), τύ (σύ), ἀποκρύπτοισι (ἀποκρύπτουσι) κ.λ.π. ῾Εχει καί ἀσυναιρέτους τύπους· ἀέλιος, ἄεθλος (ἄθλος).

῾Η αἰολική ἐπέδρασε στήν ᾽Ελλάδα στήν περίπτωση τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου στα σύνθετα (ὅταν ἡ λήγουσα τοῦ β᾽συνθετικοῦ εἶναι βραχύ) πολύς >πάμπολυς, λόγος > ἀντίλογος, στάσις > ἀνάστασις κ.λ.π., και τά νέα· Πάναγια, ἔτσεινους, εὔτουνους, ἔδιου. Δέσποτα, (τοῦτο ἀπ᾽ τά ἀρχαῖα). ᾽Επίσης οἱ κλητικές ἔχουν συχνά ἀναβιβασμένο τόν τόνο: ῾Απολλον, Πόσειδον, Περίκλεις, Δήμητερ, σῶτερ, θύγατερ, μεγαλόπραγμον, ἄγνωμον, ἄσχημον, Σώκρατες, ᾽Αριστόφανες, Δημόσθενες, Διόμηδες, αὐτόκρατορ, ᾽Αγάμεμνον, ὄφελτιον, σύνηθες. Καί οἱ διπλές· ἀδελφέ-ἄδελφε, πονηρέ-πόνηρε. ᾽Επίσης, πολύνικες, αὔταρκες κ.λ.π. ᾽Επίσης, μία ἄλλη λέξις πού τήν ἔχουμε ἀπ᾽ τούς Αἰολεῖς εἶναι τό πλεμόνι (πδ.᾽Αλκ. «τέγγε πλεύμονα οἴνω»).

῾Ας ἀνατάμωμε τώρα τό **σελάννα** ἤ **σέλαννα** ἤ **σελάνα**.

Ποιό ἀπό τά τρία χρησιμοποιοῦσαν στόν καθημερινό τους λόγο οἱ πρόγονοί μας; Ποιόν στόν γραπτό; Μπορεῖ καί τα τρία, μπορεῖ τό ἕνα, μπορεῖ ἀνάλογα μέ τήν ἐποχή ἤ τήν περιοχή. Τέτοιοι διπλοῖ καί τριπλοῖ τύποι στήν ῾Ελλάδα οὐκ ὀλίγοι· σύ, τύ, τύνη. Σύζυγος, σύζυξ. Εγώ, ἔγω, ἔγων. ᾽Εκεῖνος, κεῖνος. Σκενδάννυμι, κεδάννυμι. Γραῦς, γραῖα. ῾Ιππεύς-ἱππότης - ἵππότα καί πολλά ἄλλα. Καί ἐννοῶ συνώνυμα καί ἀπό τήν ἴδια ρίζα. Διότι συνώνυμα καί ἀπό διαφορετική ρίζα εἶναι τόσα καί ἄλλα τόσα. Λέγω, αὐδάω, ἀγορεύω, φημί, βάζω, φάσκω, λαλῶ, φράζω, λάσκω, φθέγγομαι, φωνῶ· κτυπῶ, τύπτω, κρούω, κόπτω, πλήττω, παταγῶ> πατάσσω. Αὐτά καί τά τοιαῦτα, εἶναι ἄλλη περίπτωσις.

῾Η ρίζα τῆς λέξεως σελάννα εἶναι σελ-. ᾽Απ᾽ τήν ἀρχική αὐτήν ρίζα ξεκινοῦν λέξεις πού δηλώνουν φῶς, ἥλιο, θεόν. Εἶναι ἀρκετές, ἰαπετικῆς ἤ σημιτικῆς ἀρχῆς: Σέλας (φῶς), σήλιος (ἥλιος), (σ)῾Ολυμπος (κατοικία θεῶν), ἕλη (φῶς ἡλίου) (σ)ελένη ἤ (σ)ελάνη (λαμπάς), (σ)ἔλαιον (τό φωτίζον νύκτωρ), ἤλεκτρον (νάναι ἄραγε σύμπτωσις ἤ ἔχει σχέση μέ τήν ἔλξη τοῦ φωτός;), ἠλέκτωρ (ὁ ἀκτινοβολῶν). ῾Αραγε ὁ ἀλέκτωρ πού διακηρύσσει τήν ἔλευση τῆς πρωίας νάχη σχέση μ᾽ αὐτήν τήν ὁμάδα; ᾽Αλέα (θερμότης), ἀλεαίνω (θερμαίνω), babili (Βαβυλών= ἡ πύλη τοῦ θεοῦ), Hannibal (ἡ χάρις τοῦ Βάαλ). Hasdrubal (αὐτόν πού βοηθεῖ ο Βάαλ), ἀμύγδαλον (πολύτιμο δῶρο τοῦ θεοῦ / amegedel), Βαβέλ (πύλη τοῦ θεοῦ).

῾Ο νεολιθικός ῾Αριος, ὅταν δημιουργοῦσε τήν γλῶσσα συνέδεσε εὐλόγως καί κατά τήν κρίση του τόν ἥλιο, τήν θερμότητα καί τόν θεόν. Στήν σανσκριτική (παλαιά ἰνδική, παλαιά ἀρία) ὁ ἥλιος ἐλέγετο surah. Τό σ ἀποβαλλόμενο στήν ἀρχή λέξεως συχνά ἀφήνει δασύ πνεῦμα· σίστημι > ἵστημι, σάλλομαι > ἅλλομαι, so > ὁ, septem> ἑπτά, σάλς ἤ σάλας > ἅλς ἤ ἅλας κ.λ.π. Τό ἔλαιον ἤ μάλλον ἡ ἐλαία το 2500 - 4500 π.Χ. ἐγράφετο (σ) ἑραFα ἑλαFα ελαία...;;

᾽Επίσης τό ρ ἐναλλάσεται ἐνίοτε μέ τό λ: ᾽Αχράς > αχλαδιά, κλίβανος >κρίβανος, βάραθρον > βάλαθρον, ἀλγαλέος > ἀργαλέος, ναύκληρος > ναύκραρος, σιγηλός> σιγηρός, ἀμέλγω > ἀμέργω > ἀρμέγω (νέο), dharus (ἰαπετ. λέξις) θῆλυς. Καί πολλά νεώτερα· ἀδερφός, ἁρμυρός, κόρφος (<κόλπος), ἦρθα, γρήγορα, κεχλιμπάρι (<κεχριμπάρι, ἀραβι), ἀλέτρι (< ἄροτρον), λυθρῖνι (<ερυθρῖνος), λαφιάτης (<ὀροφιάτης ὄφις) κ.ἄ.

῾Η **σελήνη** λοιπόν ἀνήκει σ᾽ αὐτήν τήν κατηγορία λέξεων πού δηλοῦν **φῶς, Θεόν** κ.λ.π. ῞Αρα και το surah ἔγινε, ὡς ἀνωτέρω ἀναλυτικῶς ἀναφέρω, ἥλιος. ῾Η **σελάννα** αναφέρεται στά σωζόμενα τῆς Σαπφοῦς τρίς. Μερικοί παλαιοί ἐκδότες (Tauchnitz, 1811) γράφουν **σέλαννα**. ῞Αλλοι (Bergk, Γερμ. κριτικός), **σελάνα**. Οἱ Δωριεῖς ἔγραφαν **σελάνα**. Οἱ περισσότεροι καί νεώτεροι ἐκδότες-κριτικοί με βάση τήν συνολικότητα τῶν κωδίκων γράφουν **σελάννα**. **Πάντως στήν ἀδιάστρεπτη κατάληξη τοῦ σελάννα** (μετά τῆς ὁποίας συμφωνοῦμε):

α) Πρέπει νά ἔχωμε ὑπ ὄψιν καί τά ποιητικά μέτρα, ἐφ᾽ ὧν ἐποίει ποίηση ἡ Σαπφώ, καί τά ὁποῖα εἶναι ἀρκετά καί πολύπλοκα. Τό μέτρο συχνά ἐπηρέαζε τήν ὀρθογραφία λέξεων.

β) Ανάλογες λέξεις πού ἀφομοιώνουν τό σ μέ το ν και μ, σελάσνα > σελάννα. Φαεσνός > φαεννός (φάος), ὀρεσνός > ὀρεννός (ὄρος), εσμί > ἔσμι > ἔμμι > εἰμί, ἄσμες > ἄμμες (ἡμεῖς), ἔσμεναι > ἔμμεναι (εἶναι), ερεβεσνός > ερεβεννός (ἔρεβος).

῎Οσον ἀφορά τόν τόνον τοῦ σελάννα, εἶμαι λίγο ἐφεκτικός. Κλίνω ὅμως πρός τό **σελάννα**, στηριζόμενος καί στούς νεώτερους ἐκδότες (Teubner, 1907 κ.λ.π.).

Στράτος Στ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ

ΠΛΕΟΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗ
Χαράματα

Χρυσούλα ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΙΟΥ

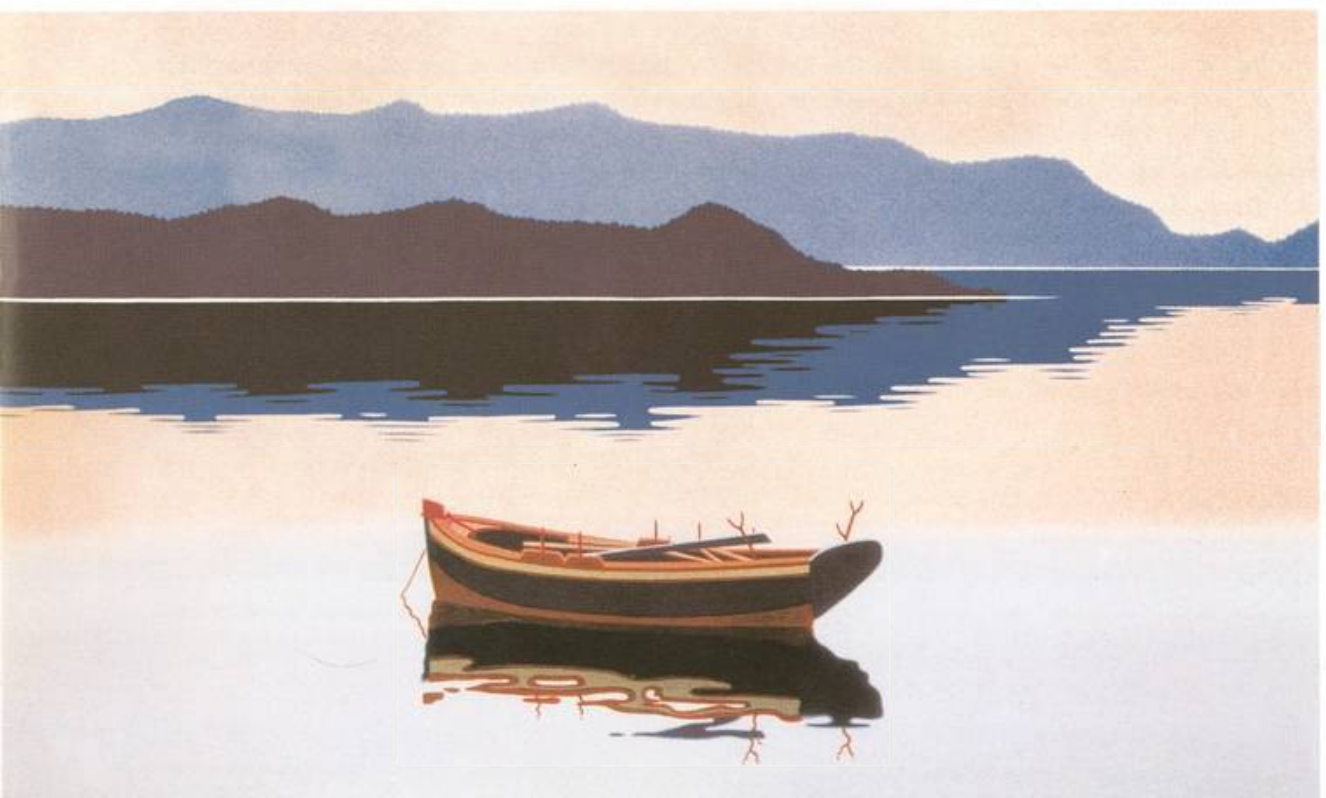
Χάθηκαν οἱ μέσες νύχτες πέρα ἀπ' τά βουνά
τήν ἀστρινή τους κόμη ἀνακινώντας
στόν αὐχένα πίσω,
καί τίς σκοπιές του ἀνέσυρε ὁ ὄρθρος ὁ βαθύς.
Κι ἀκόμα λαχταρῶ
τό ποθητό σου τό περίγραμμα
στήν ὄστριαν ἄχνα
τῆς αὐγῆς.
Στίς σιγαλές αὐλές τοῦ ὁρίζοντα
ψηλαφιστά νά σ' ἀνταμώσουν
βόσκουν τά βλέφαρα
κι ὁ λογισμός, σπαθάτο χελιδόνι
γυροφέρνει νά σέ περιζώσει,
καθώς θά ἐγείρεσαι ἀπ' τή νερένια σου στρωμνή
ἔπαρσις τῶν κυμάτων,
ἑωθινή.
Καί νά, οἱ αὖρες ἦρθαν
κι ἔσυραν τά πέπλα τά θολά
κι ἐπρόβαλες,
ὀγρή σαγήνη τοῦ γιαλοῦ πού σέ εἶδε πρῶτος.
'Ανάγερνες στό πλάϊ σου τ' ἀνάλαφρο κορμί
καί τ' ἀψηλό σου μέτωπο κοσμοῦσε
μέ τριαντάφυλλα
ὁ προσφιλής σου
ὁ Νότος.

ΗΧΟΣ ΕΥΘΥΣ

Οἱ λέξεις εἶναι θηλυκά.
Φλερτάρουν μέ τίς πέντ' αἰσθήσεις.
Αὐξομειώνουν τή σημασία τους
περιγελώντας τήν ἀγωνία τῶν ποιητῶν,
τήν ἔπαρση τῶν ρητόρων.
Πρός στιγμήν, παίρνουν τό ἀληθινό τους νόημα
μπροστά στήν ταπεινοφροσύνη τῶν ἁγίων.
Τελικά δικαιώνονται ἀσύστολα
στά χείλη τῶν ἀνθρώπων,
μέ τόν ἔρωτα οὔριο.

Φαίδωνας ΘΕΟΦΙΛΟΥ

ΦΟΜ 1977

Γιώργος ΠΕΡΡΟΣ

«Σίγρι»
Λάδι σε καμβά

Τάκης Χατζηναγνώστου

70 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

του Μίλτ. Παρασκευαΐδη

Ένα νησί ταξιδεύει

Μυθιστόρημα (απόσπασμα)

Ο Λέσβιος συγγραφέας Τάκης Χατζηναγνώστου, φέτος συμπληρώνει εβδομήντα χρόνια στα Γράμματα.

Το συγγραφικό του έργο, πεζογραφικό, ποιητικό, δοκιμιογραφικό, θεατρικό, κι όχι μόνο, με ξεκάθαρες ιδεολογικές και αισθητικές παραμέτρους, προβεβλημένο και πολυβραβευμένο, αδιαμφισβήτητα εμπλουτίζει τη νεοελληνική μας Γραμματολογία.

Με την ευκαιρία αυτή, και συμμετέχοντας προεισαγωγικά στον ευρύτερο εορτασμό των 70 χρόνων στα Γράμματα του Τάκη Χατζηναγνώστου, δημοσιεύουμε ένα απόσπασμα του βραβευμένου απ' την Ακαδημία Αθηνών μυθιστορήματός του «Ένα νησί ταξιδεύει» (αναθεωρημένη έκδοση, «Άγκυρας» - 2004), που αφορά το νησί μας, καθώς ταξιδεύει στο πέλαγος των καιρών, φορτωμένο νιάτα, όνειρα, φιλίες, έρωτες κι αγωνίες.

Το απόσπασμα που δημοσιεύουμε παρακάτω αναφέρεται σ' έναν φιλόλογο καθηγητή που άφησε εποχή στον τόπο μας όταν δίδασκε στα Γυμνάσια μας.

Η άνοιξη είχε μπει για καλά. Και δεν την έφεραν μόνο οι δυο καινούριες συμμαθήτριες στην τάξη. Ήταν κι ένας καινούριος καθηγητής της φιλολογίας, που μας τον παρουσίασαν ολότελα άξαφνα κι αναπάντεχα, ν' αντικαταστήσει τον παλιό μας, γιατί, λέει, γέρασε.

Δε μας άρεσε αυτή η απροειδοποίητη αλλαγή. Στο κάτω-κάτω με το «γέρο» τα πηγαίναμε μέλι-γάλα. Ήταν κουρασμένος απ' τα χρόνια ο άνθρωπος και δε μας ζόριζε και πολύ στο μάθημά του. Τούτος ο νέος σίγουρα θα κρατούσε μιαν άλλη στάση απέναντι σ' όλους μας, δημιουργώντας μας υποχρεώσεις. Τον είδαμε με πολλή επιφύλαξη.

Με την ίδια επιφύλαξη μας αντιμετώπισε στα δυο πρώτα του μαθήματα κι εκείνος. Τυπικός και συμμαζεμένος, μας κοίταζε έναν-έναν ερευνητικά, αποφεύγοντας να προσθέσει έστω κι ένα «και» σ' όσα είχε καθήκον να μας διδάξει.

Ωστόσο την τρίτη φορά διακρίναμε στη φωνή του ένα σπινθήρισμα. Χωρίς να το καταλάβουμε τεντώσαμε την προσοχή μας. Και τότε είδαμε στο βλέμμα του μια λάμψη που δύσκολα έκρυβε την ακτινοβολία της. Ανακαθίσαμε στα θρανία.

«Οφείλω να σας πω ότι μου είναι αδιανόητο να σας κάνω ένα μάθημα νεκρό, διδάσκοντάς σας άψυχες έννοιες, που δεν καταφέρνουν να γεφυρώσουν μια στοιχειώδη μεταξύ μας επικοινωνία, θα προτιμούσα να κάναμε ανταλλαγή ιδεών και σκέψεων. Τι λέτε;»

Δεν απάντησε κανένας μας. Τι ξέραμε να του πούμε; Εμείς από «ιδέες» και «σκέψεις» είχαμε μεσάνυχτα. Όλο κι όλο το ζήτημα πιστεύαμε πως ήταν να διαβάζουμε τις σελίδες που μας παρέδιναν οι καθηγητές, να τις αποστηθίζουμε όσο καλύτερα γινόταν, κι ύστερα να τις παπαγαλίζαμε χωρίς παραλείψεις. Οι ανταλλαγές που μας ζητούσε τούτος 'δω ήταν για μας άγνωστα πράματα πέρα για πέρα.

Τον κοιτάζαμε χωρίς να βγάζουμε άχνα.

«Δε λέτε τίποτα;»

Ο Άρης γύρισε μόλις και με κοίταξε: *«Πες εσύ»*, μου ψιθύρισε.

Σήκωσα τους ώμους. Τι να 'λεγα ; Ή μήπως ήθελε ο φίλος να βγάλω εγώ το φίδι απ' την τρύπα ; Αν ήταν έτσι, τον γέλασαν. Έσφιξα πιο πολύ τα χείλια μου. Δεν άρθρωσα λέξη.

Ωστόσο, ο καθηγητής επέμενε :

«Ίσως το φταίξιμο είναι δικό μου, που δε σας μιλώ για πιο συγκεκριμένα πράματα. Ωραία. Τότε ας κου-

βεντιάσουμε για την ποίηση. Ας μου πει κάποιος τι είναι ποίηση. Πώς την αντιλαμβάνεται. Τι έχετε σχετικά ακούσει.»

Πάλι κανένας δεν άνοιξε το στόμα του. Ξέραμε βέβαια πως ποίηση σήμαινε κυρίως απαγγελία. Δηλαδή ένα κείμενο καλουπωμένο σε στίχους, γραμμένους πάνω σε κάποιο μέτρο και κάποιο ρυθμό, που έπρεπε να διαβάζεται με ειδικό τρόπο. Μήπως δεν ήταν έτσι ; Η ερώτηση του καθηγητή μάς έκανε ξαφνικά ν' αμφιβάλουμε. Τον κοιτάζαμε σαστισμένοι και κάπως καχύποποι. Φοβόμασταν ότι μπορεί να μας έστηνε παγίδα.

Ευτυχώς ότι γρήγορα μας έβγαλε ο ίδιος απ' το αδιέξοδο. Χαμογέλασε. Είπε :

«Ας μη σας ταλαιπωρώ άλλο. Σπεύδω να σας πω ότι ούτε εγώ ξέρω έναν ορισμό που θ' απαντήσει μ' αναντίρρητη σιγουριά σ' ό,τι σας ρώτησα. Σας βεβαιώ. Γιατί η ποίηση δεν εξηγείται, δε λέγεται, δεν ορίζεται. Δεν μπορείς να πεις είναι αυτό ή εκείνο. Είναι κι αυτό, κι εκείνο, κι όλα, ή τίποτα. Είναι το αίσθημά μας ότι κάτι συμβαίνει γύρω μας, ας πούμε ένα παλμός, ένα χτυποκάρδι. Βλέπουμε ένα τριαντάφυλλο. Τα πέταλά του, σφιχτά δεμένα το ένα με τ' άλλο, φτιάχνουν μιαν αρμονία εικόνας και χρώματος. Αυτή η αρμονία δε σταματά μόνο στην όρασή μας. Προχωρεί πιο μέσα, φτάνει ως την καρδιά, την κεντά, την ερεθίζει, ξεσηκώνει μέσα μας μια συγκίνηση. Ακριβώς αυτή η συγκίνηση είναι η αίσθηση της ομορφιάς που πλημμυρίζει το «είναι» μας όλο. Ε, λοιπόν, αυτή η αίσθηση της ομορφιάς είναι η ποίηση -η ποίηση των πραγμάτων, των καταστάσεων, των ιδεών, η μαγεία του κόσμου...»

Σιράφηκα με τρόπο στον Άρη. Ήταν απορροφημένος. Σιράφηκα στ' άλλα παιδιά. Το ίδιο. Κανείς δε σάλευε. Ούτε μιλούσε. Ξαφνικά όλοι είχαν τυλιχτεί σ' ένα ρόδινο σύννεφο και ταξίδευαν έξω τόπου και χρόνου. Κι εγώ μαζί. Κι η μαλακιά φωνή του καινούριου καθηγητή μας συνέχιζε:

«Φυσικά αυτά τα πράματα τα νιώθουμε όλοι μέσα μας : μεγάλοι, μικροί, αμόρφωτοι, καλλιεργημένοι, θέλω να πω το φτιάξιμό μας είναι τέτοιο που, είτε το θέλουμε, είτε όχι, ακούμε βαθιά μας την πρόκληση των ψιθυρισμάτων που ξυπνούν απ' τη θέαση των αντικειμένων, ή, αν θέλετε, αισθανόμαστε το ανατρίχιασμα που φέρνει η επαφή μας με το μυστήριο. Το κακό είναι ότι λείπει ο ήχος, λείπουν οι συγκεκριμένες λέξεις, ας πούμε ο κώδικας που θα μας εξηγεί κάθε φορά περί τίνος πρόκειται. Όλ' αυτά γίνονται μυστικά και υποδόρια. Γι' αυτό κι απ' τους περισσότερούς μας περνούν απαρατήρητα. Οι δουλειές μας, οι απασχολήσεις μας, οι φροντίδες μας, οι σκοτούρες μας, τα επικαλύπτουν. Ωστόσο, υπάρχουν. Γιατί η ποίηση είναι η ουσία της ζωής. Υπάρχει διάχυτη παντού γύρω μας, ή και μέσα μας. Είναι η ιερή μέθη που αντιπαραβάλλει τον άνθρωπο απέναντι στο ρομπότ. Το ρομπότ είναι το μηχανιστικό πλάσμα που μπορεί να εκτελεί διάφορες τυποποιημένες λειτουργίες με βάση κάποιες Χ προδιαγραφές, Ο άνθρωπος είναι κάτι άλλο. Είναι η καταξίωση της δημιουργίας του Θεού, που αλλιώς δε θα είχε νόημα. Μ' άλλα λόγια η ποίηση είναι η γέφυρα που μας ανεβάζει ως το Θεό και μπορούμε να συνομιλούμε μαζί του σαν ίσος με ίσον...»

Είχα την αίσθηση ότι ήμουν ανεβασμένος πάνω σε φτερά. Μπορεί να μην έπιανα όλες τις έννοιες που άκουγα. Μπορεί να μου ξέφευγε ακόμα και το νόημα κάποιων λέξεων ή φράσεων έτσι όπως σαν εικόνες τις ξετύλιγε η φωνή του καινούριου δασκάλου μπροστά στην έκπληκτη συνείδησή μας. Όμως ότι πετούσα, ναι, πετούσα. Κι οι συγκινήσεις απ' το πέταγμα ήταν εκπληκτικές. Πνοές απ' ολόγυρα. Χρώματα. Χρώματα κόκκινα, γαλάζια, κίτρινα, πράσινα. Και πουλιά. Κι από κάτω μου απέραντες θάλασσες. Κι ύστερα απ' τις θάλασσες μια γη λουλουδισμένη, με μικρούς μαλακούς λόφους, με παιχνιδιστά βουνά. Η καρδιά μου χτυπούσε παράξενα. Οι χτύποι αυτοί πρέπει να ήταν μουσική. Η μουσική με τύλιγε. Με μεθούσε....

Τάκης ΧΑΤΖΗΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

ΜΕΛΕΤΗ ΘΕΡΟΥΣ

Διαβάζω τή θάλασσα
Ὁ τόνος θέλει μιά βάρκα
Τό παραγάδι ρίχνεται
Μέ ρήμα ἐπιθυμίας
Οἱ ἐξαιρέσεις ψάχνουν
Τή σημαδούρα τους
Κάθε ναυάγιο
Ἔχει τήν ὑποτακτική του
Στίς ἀκρογιαλιές ὑπερισχύουν
Αὐθαίρετα γνώσης
Ἡ ἀνορθογραφία τῆς ζωῆς
Στό βυθό, στό βυθό
Οἱ φελοί καρτεράνε
Ἄλασθα ἄλασθα
τῶν αἰώνων φωνή.

Ἄρης ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΗΣ

ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΕΛΗ

«Μια ζωή κοντά στ' ακρογιάλι. Λάμπρος Πορφύρας»

Μελέτη, Μυτιλήνη, 2007

Γράφει ο **ΜΗΤΣΟΣ Ν. ΤΣΙΑΜΗΣ**

ΤΟ ΠΡΟΣΦΑΤΑ δημοσιευμένο μελέτημα του Αλφόνσου Δελή, για το λυρικό ποιητή της φρεατύδας Λάμπρο Πορφύρα, τρυφερό, διεισδυτικό, εμπεριστατωμένο, γραμμένο με τη φλόγα της ποιητικής του καρδιάς, πολλαπλά και βαθιά με συγκίνησε.

Το διάβασα αρχικά, απνευστί στο «Λεσβιακό Ημερολόγιο» 2007 του εκπαιδευτικού Αριστείδη Κουτσαμάνη, για πολλές φορές και το χαίρουμαι και πάλι, στο φροντισμένο ανάτυπο του και ομολογώ με γοήτευσε, όπως και από την πρώτη στιγμή. Και μ' έφερε κοντά, πολύ κοντά στην πρώτη εποχή της γνωριμίας των στίχων του Πορφύρα, σ' εκείνα τα αξέχαστα γυμνασιακά μου χρόνια, όταν ακούγαμε τον σοφό δάσκαλο και διδάχο πατέρα του Αριστείδη Δελή, (όπως εύστοχα τον παρουσίασε μ' ένα εξαίρετο και μοναδικό μελέτημά του ο λόγιος και μουσικολόγος γιατρός Κώστας Κούμπας), να μας απαγγέλλει τους αξέχαστους, ζωντανούς στη μνήμη στίχους, από τη σειρά «Ανεμώνες στον άνεμο», «Τότε που σ' είδα ν' άρχεσαι», το αιθέριο «Για όσα οβύνουν», και πολλά άλλα.

Αυτά, που έθρεψαν από τότες τις ευαισθησίες μας και ίσως - ίσως διαμόρφωσαν τον εσωτερικό ψυχικό κόσμο μας. Και ας πάνε να γράφουν και να λένε ότι με τις τεχνικές κατακτήσεις τους οι συγχρονιστές ότι μας έφεραν «στον κόσμο των άστρων, όπως σημειώνει ο συγγραφέας, «αλλά μας απομάκρυναν ολοένα από τις καρδιές των συνανθρώπων μας».

Οι χαρακτηρισμοί και του δοκιμίου αυτού και η σκιαγράφηση της ποιητικής φιλοσοφίας και της εσωτερικής τρεμάμενης θέρμης του Λ. Πορφύρα αυτός ο λεπτεπίλεπτος ιερουργός της ποίησης είναι χαρακτηριστικοί και δείχνουν ως ποιο βαθμό έχει εισχωρήσει στα απόκρυφα της ψυχής αυτού του ξεχωριστού δεξιοτέχνη λειτουργού και σμιλευτή, - μοναδικού χρυσικού, των βαθύτερων συναισθημάτων και αραχνοΰφαντων σκιρτημάτων της ανθρώπινης ψυχής, του δημιουργού των «Σκιών».

Το χαρακτηριστικό αυτό μελέτημα για τον Λάμπρο Πορφύρα, εκτός του ότι είναι διανθισμένο με σπάνιες φωτογραφίες, όπως άλλωστε και σε όλα τα εξειδικευμένα εκάστοτε κείμενα του Αλφόνσου Δελή, περιλαμβάνει και χαρακτηριστικά ποιήματα, όπως το «Lacrimae rerum», το «ταξίδι», τη «Λέηση στην ψυχή του Παπαδιαμάντη», καθώς και διάφορες χαρακτηριστικές πληροφορίες γνωστές της εποχής εκείνης λογοτεχνών και ανθρώπων των Γραμμάτων, και περιστατικά της ιδιωτικής ζωής του Πορφύρα.

Ο συγγραφέας Αλφόνσος Δελής, είναι γεγονός έχει το χάρισμα να κατακτά τον αναγνώστη με το γλαφυρό, εύστροφο, γνήσιο, λυρικό και εύοσμο ύφος των σκιαγραφημάτων του, είτε πρόκειται να παρουσιάσει σπάνιες μορφές ιερωμένων της εκκλησίας, είτε λεπτούς και αιθέριους λειτουργούς της ποίησης και γενικά της λογοτεχνίας. Ο λόγος του έχει πειστικότητα ευρυμάθειας, καλλιέπεια και κοντολογής γοητεύει τον αναγνώστη. Η γνώση του θέματος που παρουσιάζει, του δίνει την ευκαιρία να διευρύνει και να εισχωρήσει αναλυτικά σε λεπτομέρειες και σε κρίσιμα σημεία, ώστε η κάθε προσωπικότητα, που αναλύει, να γίνεται προσιτή και επαγωγική και στον πλέον απαιτητικό, αλλά και στους λιγότερο ειδικούς αναγνώστες.

Ο Αλφόνσος Δελής μάς έχει ως τώρα φιλοδωρήσει διάσπαρτα σε περιοδικά και εφημερίδες, με πλείστα όσα αξιόλογα μελετήματα, που θα έπρεπε ήδη να έχουν συγκεντρωθεί και να γίνουν ευρύτερα γνωστά, για να μη χαθούνε στη λησμοσύνη της εποχής και στην άστοργη αβελτηρία της.

Εξάλλου ό,τι καταπιάνεται ο Αλφόνσος Δελής να ερευνήσει, το προωθεί με πείσμα και σαφήνεια ως τις πιο ακραίες του λεπτομέρειες. Γι' αυτό και οι μελέτες του παραμένουν μοναδικές στο είδος τους και πρωτότυπες σε κάθε επιλογή τους.

Σχετικά με την πρόσβαση στην ποίηση του Λ. Πορφύρα, ήταν στο γενικότερο κλίμα της ιδιοσυγκρασίας του Αλφόνσου Δελή, με την έννοια ότι χρόνια τώρα είχε βρει το δρόμο της εφηβικής του καρδιάς για να γράψει και το αφιερωματικό του ποίημα, όπως το παραθέτει σαν ύστατη επωδό στο τέλος της μελέτης του.

Χαίρουμαι ειλικρινά, γιατί στις αδιέξοδες αυτές ημέρες μας, υπάρχουν ακόμα γνήσιοι πνευματικοί λειτουργοί, όπως ο σεμνός πεπαιδευμένος και αθόρυβος Αλφόνσος Δελής, που ενασχολούνται ευδόκιμα και δημιουργικά, με κείμενα, όπως ο ανάλαφρος της ποιητικής μούσας ιερέας Λάμπρος Πορφύρας, από τους τελευταίους μύστες μιας άλλης ανεπίστρεφτης, αλλά σημαντικής εποχής των Γραμμάτων μας.

ΠΡΟΣΩΠΟ
γραφίες

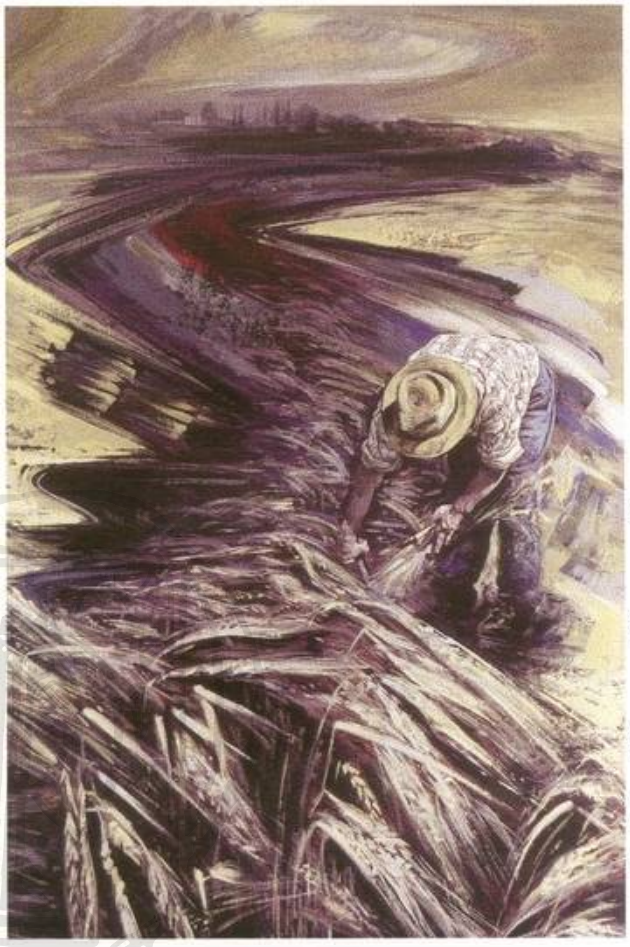
ΜΙΛΤΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗΣ
(1911-1999)

Συμπληρώθηκαν ήδη επτά χρόνια από την εκδημία του Μίλτη Παρασκευαΐδη (Έκλεισα τα μάτια του, την Τρίτη, 21 Δεκεμβρίου 1999).

Αν και ο Μίλτης ήταν πλήρης ημερών όταν «έφυγε» - είχε γεννηθεί τον Ιανουάριο του 1911 - κανένας, θέλω να πω από εκείνους που τον ζούσαμε από κοντά, δεν τον θεωρούσε «γέρο» με την έννοια που δίνουμε στη λέξη. Και δεν ήταν. Ζωγράφιζε, έγραφε, διάβαζε, έκανε σχέδια για το μέλλον. Όταν το 1998 ξεκίνησε να τυπώσει το λεύκωμα σκίτσων «Ζωγραφιές της Αγιάς Παρασκευής Λέσβου», κι εγώ του είπα - υπολογίζοντας κατ' αρχήν στην ηλικία του - πως καλό θα ήταν, επιτέλους, να μας έδινε ολοκληρωμένο το έργο του, η αντίδρασή του υπήρξε κοφτή: «Άντε, άντε, έχουμε καιρό», και εν συνεχεία, και σαρκαστική: «Θα τα δεις όλα, μη στεναχωριέσαι. Μαζί δεν λες ότι το 2048 θα γιορτάσουμε τα διακόσια χρόνια του κομμουνιστικού μανιφέστου;» Η υπερβολή βέβαια γινόταν για τις ανάγκες της στιγμής, όμως ο Μίλτης όντως πίστευε ότι είχε χρονικά περιθώρια. Η αισιοδοξία του αυτή κρατούσε έως και λίγο πριν αρχίσουν να τον εγκαταλείπουν οι δυνάμεις του, στην κλινική. Ο Απόστολος Γρημάνης, που τον είχε δει δυο-τρεις φορές, μου έλεγε ότι συνέχεια μιλούσε περί του τι θα έκανε όταν έβγαινε από την κλινική. Όμως, όταν ο Μίμης Σαραντάκος του πήγε το πρώτο αντίτυπο τού - αιρετικού - βιβλίου του «Οι Εσταυρωμένοι Σωτήρες», που ήταν αφιερωμένο σ' αυτόν, και διάβασε: *«Στον καλό μου δάσκαλο Μίλτη Παρασκευαΐδη που μ' έμαθε ν' αγαπώ την ιστορία»* δάκρυσε, λέγοντας - καθώς ήξερε το περιεχόμενό του - στον Μίμη: «Κρίμα που δεν θα ζω να δω τις αντιδράσεις». Είχε πλέον συναίσθηση του τέλους που πλησίαζε. Και που ήρθε, σε λίγες μέρες. Αλλά βέβαια, και αν ο Μίλτης Παρασκευαΐδης πέρασε στη χώρα των Μακάρων, είναι σίγουρο ότι θα ζει πάντοτε στις καρδιές όσων τον γνώρισαν, και θα υπάρχει μέσα από τα γραφτά του, τα σκίτσα του, τις ζωγραφιές του - μνημονευόμενος εσαεί, από τους επερχόμενους.

Κώστας Γ. ΜΙΣΣΙΟΣ

Στρατής ΑΘΗΝΑΙΟΣ

«Τα Μαύρα Στάχυα» Λάδι σε καμβά

ΝΕΑ ΤΑΞΗ

Αὐτοί καί οἱ ἄλλοι: οἱ βρυκολάκοι
τῶν Καιρῶν, Φαντάσματα, νάνοι
φαῦλοι, Κλέφτες ἀφεντάδες,
κίβδηλοι, ψεῦτες λαοπλάνοι
κι' οἱ βολεμένοι μαζί, προσκυνητάδες.
Τόσες πληγές καί τόσοι λάκκοι
μαστιγώνουν τή ζωή μας τήν ἀφέντρα,
βουτηγμένοι στήν 'Αδικία καί στό Ψέμα
διαφεντάδες τοῦ Λαοῦ, μέ τή βουκέντρα
σαλαγᾶτε τ' ἄμαθο κοπάδι
στοῦ Χαμοῦ τόν κατήφορον ἀντάμα.
Ἄϊ νά χαθεῖτε Σοφοί καί Πλάνοι
ρουφιανοφασουλῆδες, τσαρλατάνοι...

Γιάννης ΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΚΟΡΗ ΚΑΙ Η ΨΥΧΗ

Στρατής ΓΙΑΝΝΙΚΟΣ

Μάζευες ἄνθη, μύριζε φῶς
Τοῦ κόσμου τά πλούτη
Σ' ἕνα πανέρι ἀπίθωνες

Μικρά πουλιά θρηνούσαν
Τά κάλλη σου
Τίς ἐμορφιές τῶν ἐνιαυτῶν

Καί πέταγε ἡ ψυχή
Ὁλόφωτη
Στά οὐράνια
Πλανιόταν ἡ ψυχή
Ἀπό Σελήνη σέ Σελήνη

Τό εἰδωμένο, τό Ἄγνωστο
Ἀνάβει καί Σβήνει

Μές τήν ἀντάρα
Ὤ! Τί πιό λογικό!
Ἡ φύση Τήν ψυχή
Στά ἀστέρια
Προσορμίζει

Σέ τοῦτο τό ταξίδι
Ἡ νιότη ἐχάθη
Κι ἔμεινε
Ὁ Νοῦς Αἰώνας

Θαλασσοκράτορας
Ἥλιος καί Παντοκράτορας
Στόν Πέρα Οὐρανό.

Μαρία ΚΑΛΛΙΠΟΛΙΤΗ "Υδάτινες ζωγραφιές" Ακουαρέλλα

Σαπφώ η Λεσβία

Λογοτεχνικός ηθικοσωβινισμός

του Παναγιώτη Στ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΪΔΗ

Οι ερωτικές προτιμήσεις της «Ποιήτριας» (έτσι ονομάτιζε η αρχαία Ελληνική Γραμματεία τη Σαπφώ, όπως «Ποιητή» έλεγε τον Όμηρο), για ένα-δυό αιώνες τώρα αποτελούν θέμα για μελέτες, άρθρα, ολόκληρα βιβλία, και τα τελευταία ιδίως χρόνια εκδίδονται αλλεπάλληλες βιογραφίες της με βασικό μέλημα την «αποκατάστασή» της.

Ιδίως, οι Λέσβιοι «γράφοντες» θεωρούν πατριωτικό τους καθήκον να αποτρέψουν το «όνειδος», που συνοδεύει τη συμπατριώτισσά τους, 10η μούσα, και ανακυκλώνουν τα έωλα επιχειρήματα περί φθόνου των Αθηίδων και των Αττικών, και γενικά των Ιώνων προς τις Αιολίδες και Λεσβίδες, για τις ελευθεριότητές τους στον τρόπο ζωής και **ιδίως για το Αιολικό Μέλος**, που ψυχαγωγούσε τους πάντες, αλλά που μην μπορώντας να το συναγωνισθούν θέλησαν να «συκοφαντήσουν» και γελοιοποιήσουν την κυριότερη εκπρόσωπή του.

Το αν οι αιώνες βοούν, ανεξάρτητα πιά απ' τον πιθανό φθόνο, λογοτεχνών και μη, Ιώνων. Και, αν το ίδιο το σωζόμενο έργο της Ποιήτριας μιλά για τις προτιμήσεις της αυτές, ερμηνεύεται σαν παρεξήγηση και παρερμηνεία.

Ξέρουμε ότι, οι Χριστιανοί μέσα στην επίδειξη και επιβολή της θρησκευτικής τους ηθικής έσπασαν και κατέστρεψαν ή τουλάχιστον «έντυσαν» τη γύμνια των εθνικών, αλλά και μεταγενέστερων, αγαλμάτων και πινάκων, και βέβαια έκαψαν πλείστα όσα «ανήθικα» βιβλία. Θα άφηναν άθικτα κείμενα μιάς σταμπαρισμένης «αμαρτωλής»;

Έτσι, ελάχιστα σώθηκαν απ' το μεγάλο έργο της Ψάπφας.

Πάντως, μόνο η προσευχή στην Αφροδίτη (***Ποικιλόθρον αθάνατ' Αφροδίτα, λίσσομαί σε...***) είναι απαρερμήνευτου ερωτικού περιεχομένου.

Σ' αυτή, η Ποιήτρια παρακαλεί τη θεά να φέρει στην αγάπη της το «πρόσωπο», που απ' την ερωτηματική αντωνυμία «τίς» (τίς σε αδικεί; Τη ρωτά η θεά) δεν φαίνεται το γένος, φαίνεται όμως από τη μετοχή «εθέλοισα» («θέλουσα», η περί ης ο λόγος δηλ.).

Βέβαια, οι υπεραμυνόμενοι τάχα της σαπφικής ηθικής, στη σημερινή της διάσταση, δεν δίστασαν το «εθέλοισα», αυτό των κωδίκων, να το κάνουν «εθέλοισαν» και να το αποδώσουν έτσι στην ικετεύουσα ποιήτρια, αλλάζοντας τη σύνταξη και το νόημα της προσευχής, που είναι παράκληση για ερωτική ανταπόκριση και επιστροφή της αγαπημένης.

Τώρα, τι θα πει «ερωτική ανταπόκριση», ο καθένας μπορεί νάχει τη δική του εκδοχή.

Μπορεί δηλ. η Σαπφώ να αγαπούσε τις μαθήτριές της (σ' αυτό όλοι συμφωνούν), να τις παίνευε, να τις υμνούσε, να τις περιέγραφε (και σ' αυτά συμφωνούν), αλλά, λένε, τα συναισθήματά της προς αυτές ήταν «αγνά». Τρέχα γύρευε τι ήταν.

Το σαπφικό πρόβλημα όμως δεν είναι οι στενές ή χαλαρές σχέσεις της Ποιήτριας με τις μαθήτριές της. Είναι το ποιητικό της έργο, που και σπαραγμένο παραμένει μέγα και πράγματι αθάνατο. Της οποίας τα τραγούδια (γιατί η Σαπφώ ήταν και μουσικοσυνθέτης και επένδυε με μουσική τα ποιήματά της) ψυχαγωγούσαν και Αιολείς και Ίωνες. Τόσο μάλιστα, που κι ο **Σόλων** σ' ένα συμπόσιο είπε ***«as ξανακούσω αυτό το σαπφικό τραγούδι, κι as πεθάνω μετά»***.

Καμάρι μας η Σαπφώ κι απαράγραπτη η συμβολή της στον πολιτισμό. Με περηφάνεια και τιμή βαφτίζουμε τις κόρες μας Σαπφώ και Λεσβία, κι as απορούν ή κι as χαμογελούν ειρωνικά όσοι δεν ξέρουν τη βαρύτητα των ονομάτων αυτών, που είναι ταυτόσημα.

«*Ου γαρ πεδέχουσι βρόδων των εκ Πιερίας*». Χαμπάρι δεν έχουν απ' την ευωδιά των ρόδων των Μουσών. Απλώς είναι άξιοι της αμουσίας τους.

Περικλῆς ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ

Σάν καλαμιές·
πλάι στό ἀκρογιάλι
ἄλλοτε κόντρα
στήν τρελλή νοτιά
κι ἄλλοτε ὁ φλοῖσβος
νά μᾶς γλυκοφιλάει.

Μιά ἐρημιά·
τά λόγια μας καί πάλι
θλιμμένο βλέμμα
δάκρυ· χείλη πικρά
μές στό γιατί καί πῶς
ὅλη ἡ ζωή μας· πάει.

Νύχτα βαθιά·
πλήγωσαν τό φεγγάρι
οἱ ἄγγελοι· κι ἐμεῖς
σπηλιά· χωρίς φωτιά
καί τό κορμί γυμνό·
λύχνος νὰ ἀχνοφωτάει.

Εἶναι ἀργὰ
τώρα γιά μᾶς
ὁ ἔξω κόσμος...

Γιώργος ΛΟΛΟΣΙΔΗΣ «Τοπίο» Ακουαρέλλα

Cosi e' (se vi pare) έτσι είναι αν έτσι νομίζετε

Με την ευκαιρία του εορτασμού των 30 χρόνων του ΦΟΜ

Από τον Συγγραφέα ΤΑΚΗ ΧΑΤΖΗΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Αγαπητέ μου Περικλή,

Έλαβα την πρόσκλησή σου για την παράσταση του έργου του φίλου μου Ιάκωβου Καμπανέλλη «Οδυσσέα γύρισε σπίτι».

Σ' ευχαριστώ πάρα πολύ που με θυμάσαι. Κι απ' την άλλη ***σ' ευχαριστώ σαν Μυτιληνιός, που κρατάς άσβεστη τη φλόγα της καλλιτεχνικής προσφοράς στους συμπατριώτες μας, πιστός στην ιδέα της πνευματικής δημιουργίας και της συμβολής στην προαγωγή του λεσβιακού πολιτισμού.*** *Το ότι όλα αυτά τα επιχειρείς άοκνα επί τριάντα χρόνια, είναι ένας σημαντικός τίτλος τιμής για σένα και τους συνεργάτες σου. Εύχομαι να εκατοστίσεις τα έτη των δραστηριοτήτων σου. Είναι μια ανάσα στο τέλμα της ζωής των ημερών μας. Σ' ευχαριστώ και πάλι. Καλή επιτυχία.*

Εγκάρδια

Τάκης ΧΑΤΖΗΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

(Χαλάνδρι, 22 Φεβρ. 07)

Από τον Συγγραφέα
ΦΑΙΔΩΝΑ ΘΕΟΦΙΛΟΥ

«Αν εμείς οι Μυτιληνιοί πρέπει για κάτι να είμαστε περήφανοι, αυτό δεν είναι βέβαια ούτε οι ***αφηρημένες*** *καυχησιολογίες για τη σπουδαιότητα του νησιού μας, ούτε οι δήθεν πολιτιστικοί σύλλογοι που συντηρούνται από την ίδια τους τη μούχλα και συχνά εκτρέπονται από το σκοπό για τον οποίο ιδρύθηκαν. Μπορούμε όμως να είμαστε περήφανοι, και να χαιρόμαστε γι' αυτό, για φορείς πολιτισμού όπως ο* ***Φιλοτεχνικός Όμιλος Μυτιλήνης "Ο Θεόφιλος"*** *που* ***30 χρόνια τώρα****, παράγει πολιτισμικό έργο, που αντανακλά σ' όλο το νησί και στην πλούσια παράδοσή του.*

Κάθε φορέας βέβαια που έχει διάρκεια στην ποιοτική του δημιουργία, χρειάζεται έρωτα και αφοσίωση για να συντηρηθεί και ν' αποδώσει. Έτσι, και ο Φ.Ο.Μ. έχει τους κατάλληλους ανθρώπους για να λάμψει μέσα και έξω από τη Λέσβο. ***Τον ιδρυτή και Πρόεδρο του Περικλή Μαυρογιάννη, τα άξια μέλη του Δ.Σ και μια πλειάδα εραστών της Τέχνης και των Γραμμάτων.*** *Για όσους δεν το γνωρίζουν ακόμα, η δραστηριότητα του Φ.Ο.Μ. εκτός από το* ***Θέατρο*** *επεκτείνεται στη* ***Μουσική, Λογοτεχνία, Εικαστικές Τέχνες, Κινηματογραφικές προβολές, Συνέδρια - Συναντήσεις,*** *(διαθέτει τις κατάλληλες αίθουσες)* ***Λαογραφία, Παραδοσιακές Τέχνες*** *(διατηρεί* ***«Λεσβιακή» Βιβλιοθήκη με αρχειακό υλικό), λειτουργεί studio Θεάτρου και Σχολή Ζωγραφικής (Εργαστήρι),*** *ενώ εκδίδει την περιοδική έκδοση Γραμμάτων και Τεχνών* ***«Μυτιλήνη»*** *(Τόμοι Α΄ έως και Ε΄). Μέχρι τώρα ο Φ.Ο.Μ. ανέβασε* ***30 θεατρικά έργα*** *του ελληνικού και διεθνούς δραματολογίου, με σκηνοθέτη τον* ***Ανδρέα Σεφτελή,*** *και συμμετείχε σε* ***19 Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου*** *στην Ελλάδα και το Εξωτερικό.* ***Είναι μέλος της Διεθνούς Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικού Θεάτρου (ΑΙΤΑ/ΙΑΤΑ) και της Ομοσπονδίας Ερασιτεχνικού Θεάτρου Αιγαίου. Εμπνευστής και ιδρυτής αυτής της Ομοσπονδίας, που την συγκροτούν 25 τόσες θεατρικές Ομάδες του Αιγαίου,*** *υπήρξε, ποιός άλλος; ο ακαταπόνητος Περικλής Μαυρογιάννης, που διετέλεσε και ως πρώτος Πρόεδρός της, επί πενταετίαν. Επίσης, στο ενεργητικό του ΦΟΜ καταγράφονται μέσα στα τριάντα χρόνια, εκατοντάδες ενδιαφέρουσες πολιτιστικές εκδηλώσεις.*

Ευχόμαστε στο Φ.Ο.Μ. να έχει πάντα την ίδια ωραία και ποιοτική πορεία και τον ευχαριστούμε που μας δίνει ένα τόσο συγκεκριμένο όσο και σημαντικό λόγο, για να είμαστε περήφανοι ***και για τη Λέσβο του σήμερα».***

Φιλικά

Φαίδωνας ΘΕΟΦΙΛΟΥ

(Αθήνα, 07)

Και, από τον Θανάση ΠΛΑΤΩΝΑ,
ιδρυτή και ψυχή των Πρότυπων Εκπαιδευτηρίων ΠΛΑΤΩΝΟΣ, Μυτιλήνης

Αγαπητέ Περικλή,

Θέλω να σε συγχαρώ ακόμα μια φορά για την αξιέπαινη παρουσία του ***ΦΟΜ*** *στα πολιτιστικά δρώμενα της Μυτιλήνης, ο περισσότερος κόσμος της οποίας είναι φορτωμένος με μίσος και φθόνο, γι' αυτό και λέει* ***«όχι σε όλα».*** *Αυτά όμως τα ξέρεις. Τι να σου τα λέγω εγώ;*

Σε μια συζήτησή μας στο εγγύς παρελθόν μου είπες, ότι κουράστηκες και θα ήθελες να παραδώσεις τη σκυτάλη. Η απάντησή μου τότε ήταν κάθετα αρνητική. Και τώρα είναι. Ο ΦΟΜ είναι δημιούργημά σου, ***«παιδί»*** *που εσύ ανάθρεψες και εσύ τώρα το καμαρώνεις. Τώρα έχει ακόμα πιο πολύ την ανάγκη σου. Στάσου δίπλα του και συνέχισε την ανεκτίμητη προσφορά σου στον όμορφο τούτο τόπο, κι ας έχει τους πολλούς κακούς ανθρώπους. Εγώ, και μια μεγάλη μερίδα του κόσμου αναγνωρίζουμε και επικροτούμε την προσπάθειά σου για την οποία αξίζουν έπαινοι και συγχαρητήρια. Εύχομαι να εξακολουθήσεις να μένεις κοντά στο* ***«παιδί σου»*** *τον* ***ΦΟΜ****, για να προσφέρεις στον τόπο μας,* ***χωρίς να ξεχνάς ότι «ΦΟΜ σημαίνει Περικλής Μαυρογιάννης».*** *Να εξακολουθείς να είσαι μάχιμος, ξέροντας ότι υπάρχουν πολλοί που αναγνωρίζουν το έργο σου, σε εκτιμούν και σε αγαπούν. Ένας από αυτούς είμαι και εγώ.*

Με αγάπη

Θανάσης ΠΛΑΤΩΝ

(Μυτιλήνη, 16-4-07)

Η Θεατρική Ομάδα του ΦΟΜ
Μια αναδρομή

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΕΦΤΕΛΗΣ**

Το θεατρικό τμήμα του ΦΟΜ παρουσίασε την πρώτη του παράσταση το 1979. Ήταν η κωμωδία του Δ. Ψαθά « Ο αφελής » . Στη συνέχεια παρουσίασε κι' άλλες κωμωδίες του Ψαθά καθώς και Λεσβιακές ηθογραφίες. Το φθινόπωρο του 1987 φτιάχνουμε το θεατρικό "STUDIO" του ΦΟΜ, το οποίο μπόρεσε να πλησιάσει έναν ευρύτερο κύκλο ανθρώπων, κυρίως νέων, που ήθελαν να ασχοληθούν με το θέατρο από τα πρώτα βήματα. Στην ομάδα, που τότε αριθμούσε τα 20 άτομα, συμπεριλαμβάνονταν, εκτός από το ντόπιο δυναμικό, αρκετοί σπουδαστές της Παιδαγωγικής Ακαδημίας καθώς και του νεοϊδρυθέντος Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Το μέλημα του "STUDIO", εκείνη την περίοδο, ήταν η θεατρική εκπαίδευση της ομάδας, η οποία γινόταν ανεξάρτητα από το ανέβασμα θεατρικών παραστάσεων. Το πρόγραμμα περιλάμβανε ασκήσεις ψυχοσωματικής έκφρασης, υποκριτικής, ορθοφωνίας, κίνησης κλπ. Πάνω από 300 άτομα έχουν παρακολουθήσει το "STUDIO" μέχρι σήμερα. Πολλά από αυτά ασχολήθηκαν αργότερα επαγγελματικά με το θέατρο, την τηλεόραση και το ραδιόφωνο.

Ο χώρος που γίνονταν όλα αυτά ήταν μια σοφίτα πάνω από τα παλιά γραφεία του ΦΟΜ, στο δεξιό λιμενοβραχίονα. Εκεί, ανεβάζουμε και την πρώτη μας παράσταση, το Μάιο του 1988. Ήταν τα « 4 μονόπρακτα », (Τ. Ουίλιαμς, Ε. Χέμινγουαιη, Α. Στρίντμπεργκ, Κ. Μουρσελάς). Έπαιζε η πρώτη φουρνιά του "STUDIO", Ντέσσυ Κομνηνού, Μιρέλα Σεφτελή, Βίργη Κρητικού, Μανώλης Μοσχονησιώτης, Γιώργος Πουριάζος, Μαρία Αϊβαλιώτου, Διονύσης Δοκτορίδης.

Στη σοφίτα ξεκινάμε και τις πρόβες της "Ηλέκτρας" του Σοφοκλή, που στην πρώτη της εκδοχή είχε διανομή 18 ατόμων, με 12 άτομα χορό. Η σοφίτα ήταν μικρή, γύρω στα 20m², τα όνειρά μας ήταν μεγάλα...

Την ίδια χρονιά, **ο Περικλής**, που ποτέ δεν πούχαζε, βρίσκει ένα μεγάλο χώρο των 150 τ.μ. με ενοίκιο 25.000 δρχ., για να τον χρησιμοποιήσουμε για αποθήκη των σκηνικών και των κουστουμιών μας. Με πολύ κόπο, μεράκι, αγωνία και προσωπική δουλειά, ο χώρος μετατράπηκε στο σημερινό **Θέατρο του ΦΟΜ**, (για την ιστορία, το σημερινό του μηνιαίο ενοίκιο είναι 1.500 €).

Τα επόμενα χρόνια κύλησαν με το ανέβασμα παραστάσεων από όλο το θεατρικό ρεπερτόριο, ανεβάσαμε αρχαίο δράμα, κλασσικό θέατρο, καθώς και σύγχρονο θέατρο από Έλληνες και ξένους συγγραφείς. Η ομάδα συμμετείχε σε φεστιβάλ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, απέσπασε επαίνους, καθώς και πρώτα βραβεία καλύτερης παράστασης, σκηνοθεσίας, γυναικείου και ανδρικού ρόλου.

Για το 2007 με τη συμπλήρωση των 30 χρόνων από την ίδρυση του ΦΟΜ, η ομάδα έχει προγραμματίσει τρεις παραγωγές. Οι πρώτες δυο, το «Οδυσσέα γύρισε σπίτι» του Ιακ. Καμπανέλλη και το «Πάρτι Γενεθλίων» του Χάρολντ Πίντερ, έχουν ήδη πραγματοποιηθεί, ενώ η τρίτη, ο «Δον Κιχώτης» του Μ. Θερβάντες πάει για το τέλος του 2007.

Και οι τρεις επιλογές μας, είχαν πολλές δυσκολίες για την πραγματοποίησή τους, αλλά το πιστεύω μας όλα αυτά τα χρόνια ήταν και παραμένει, να μην ανεβάζουμε παραστάσεις με στόχο μόνο την εισπρακτική επιτυχία. Αυτή είναι εξασφαλισμένη με επιλογές που αναπαράγουν τα τηλεοπτικά πρότυπα και ξεχνιούνται με ευκολία την επόμενη ημέρα. Αυτό που επιδιώκουμε εμείς είναι να ανεβάζουμε συνεχώς τον ποιοτικό πήχυ, γεγονός που έχει αντίκτυπο τόσο σε μας που ασχολούμαστε με το θέατρο, όσο και στους θεατές που παρακολουθούν τις παραστάσεις μας.

Ας ελπίσουμε ότι και τα επόμενα χρόνια θα έχουμε τη δυνατότητα να συνεχίσουμε με τον ίδιο τρόπο... ■

30 ΧΡΟΝΙΑ ΦΟΜ

30 Θεατρικά έργα, επί σκηνής • 1977 - 2007

«ΕΚΚΛΗΣΙΑΖΟΥΣΕΣ» Αριστοφάνη 1991 - 92
ιεθνές Φεστιβάλ Göppingen Γερμανίας (21-11-92)
Παγκόσμιο Φεστιβάλ Μονακό (Monte Carlo 28-9-93)

Συμμετοχές

Σε 3 Διεθνή Ευρωπαϊκά Φεσιβάλ Θεάτρου,
Göppingen - Γερμανία (1992), Monte Carlo - Μονακό (1993),
Girona - Ισπανία (2004)
στο **12ο Πανελλήνιο Φεσιβάλ Καρδίτσας** (1996),
στο **Παγκύπριο Φεσιβάλ Θεάτρου** - Λευκωσία (2005)
και σε **17 "Συναντήσεις" Ερασιτεχνικού Θεάτρου Αιγαίου**
που διοργανώνουν το Υπουργείο Αιγαίου & η ΟΕΘΑ
(1988 - 2007)

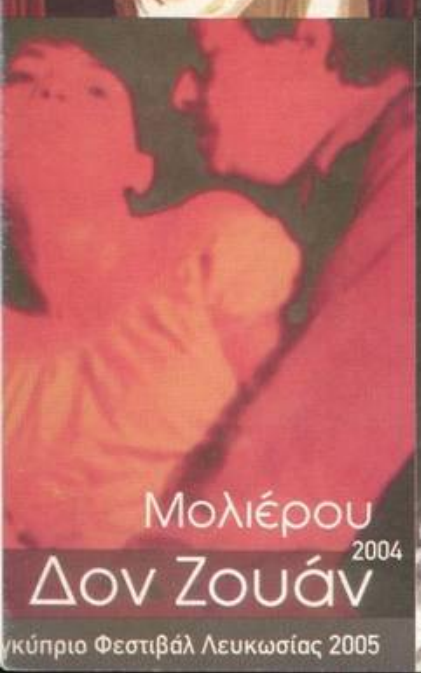

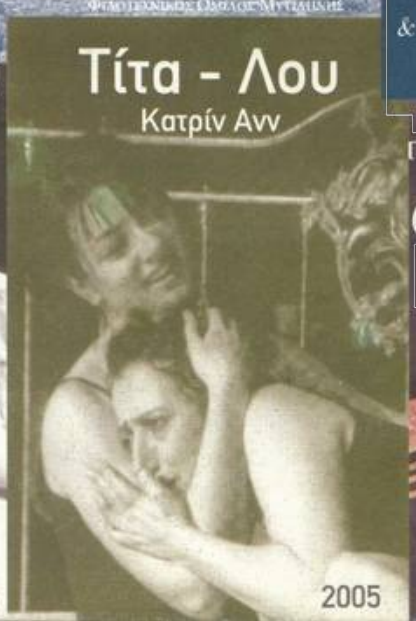

«ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ»,
δραματοποίηση Α. Σεφτελή, 1999 - 04
στο Φεσιβάλ Αναβρύτων -
Πολιτιστικό Καλοκαίρι '02
& στο Διεθνές Φεσιβάλ της Girona Ισπανίας
(4-9-2004)

Η ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΦΟΜ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΤΟΥ ΙΑΚ. ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗ
ΟΔΥΣΣΕΑ ΓΥΡΙΣΕ ΣΠΙΤΙ
ΣΑΒ. 24, ΚΥΡ. 25, & ΔΕΥΤ. 26 ΦΕΒΡ. 2007
στις 9 μ.μ. στο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

